

PLODNOST SVINJ KRŠKOPOLJSKE PASME

mag. Andrej Kastelic, KGZS - Zavod Novo mesto

znan. sod. dr. Špela Malovrh, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko

prof. dr. Andrej Šalehar, zaslužni profesor, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko

Uvod

Krškopoljski prašič, ki je v starejši literaturi imenovan tudi črnopasasti, pasasti ali prekasti prašič (Rohrman, 1899), je slovenska avtohtona pasma prašičev. Uvrščena je na seznam slovenskih avtohtonih pasem domačih živali (drugi odstavek 68. člena Zakona o živinoreji). S kontrolo plodnosti svinj krškopoljske pasme so pričeli pod vodstvom Kmetijskega inštituta Slovenije v letu 1956 (Proizvodnost ..., 1956). Zadnje analize plodnosti pasme sta na začetku sedemdesetih let prejšnjega stoletja objavila Eiselt in Ferjan (1972). Zaradi povečevanja obsega reje sodobnih genotipov se je v sedemdesetih in osemdesetih letih 20. stoletja reja krškopoljskega prašiča močno zmanjšala in je bila s strani strokovnih služb rejsko povsem zanemarjena. Z ohranjanjem pasme se je začelo po letu 1990. Tedaj se je pričelo ponovno tudi z označevanjem živali in s spremljanjem plodnosti.

Namen prispevka je prikazati rezultate plodnosti pri krškopoljskih svinjah na osnovi podatkov za blizu 15 let, izmed vplivov sta podrobneje predstavljena vpliva leta in rejca. Plodnost krškopoljskih svinj bomo primerjali z rezultati, ki jih dosegajo sodobni genotipi s slovenskih kmetij in farm v letu 2006.

Podatki in analiza plodnosti

Pri proučevanju lastnosti plodnosti smo obdelali podatke reprodukcijskih

ciklusov populacije krškopoljski prašič. Obravnavano je obdobje od leta 1992, ki so s kontrolo plodnosti krškopoljskih svinj pričeli na Oddelku za zootehniko Biotehniške fakultete ob sodelovanju z drugimi strokovnimi službami in rejci, do konca oktobra 2006. Leta 2003 je bilo izvedeno osveževanje s pasmo sattselschwein, tako so v obdelavo vključene tudi svinje pasme sattselschwein ter potomke – križanke med pasmama. Do leta 2003 so podatke o plodnosti beležili le trije rejci, v tem letu so bili vpisani prvi uspešni pripusti pri rejcu 4 kot tudi pri preostalih rejcih, ki pa smo jih za obdelavo podatkov združili v skupino z oznako 5. Skupno smo v obdelavo zajeli 212 svinj in 57 merjascev. Zanje je bilo zabeleženih 1067 pripustov in 832 prasitev.

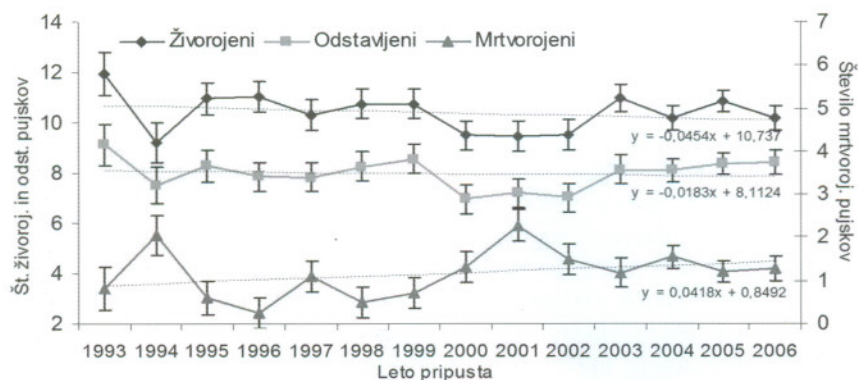
Pri analizi plodnosti svinj smo uporabili definicije mer plodnosti po Kovač in Šalehar (1981). Proučevali smo vpliv leta, pri čemer smo začetna leta zaradi malo podatkov združili (14 skupin: 1992-1993, 1994 ..., 2006), sezone (4 skupine: dec-feb, mar-maj ...), rejca (5 skupin: 1, 2, 3, 4, preostali) in genotipa svinje (3 skupine: KP, KP_xSS, SS) na lastnosti plodnosti. Pri preučevanju lastnosti plodnosti starih svinj smo upoštevali še vpliv zaporedne prasiatve (5 skup.: 1, 2, 3-4, 5-6, 7+), dolžino poodstavitvenega premora (3 skupine: z mejama 6 in 10 dni) in dolžino predhodne laktacije (kot regresijo). Pri preučevanju lastnosti plodnosti mladic pa smo upo-

števali vpliv starosti mladic ob prasiatvi (3 skupne z mejama pri 390. in 450. dnevu). Naštete vplive smo izbrali na osnovi predhodnih analiz kot najprimernejše. Preverjali smo tudi vpliv inbridinga svinj, ki ga kot vzrok slabše plodnosti navajajo Linzner (1956), Sušnik (1962) in Ferjan (1969), a zaradi malo podatkov o poreklu plemenskih svinj in s tem podcenjenim koeficientom inbridinga ni bil statistično značilen.

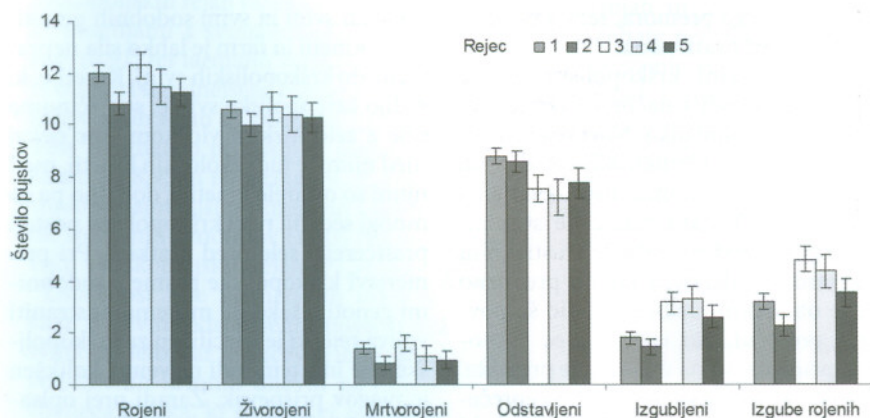
Analizo lastnosti plodnosti smo opravili s statističnim programskim paketom SAS/STAT (SAS Inst. Inc., 2001). Za analizo sklopov lastnosti velikosti gnezda in trajanja posameznih faz reprodukcijskega ciklusa smo uporabili proceduro GLM, kljub dejstvu, da kršimo predpostavko normalne porazdelitve. Statistični zaključki kljub temu ne odstopajo bistveno od rezultatov, ki bi jih dobili s posplošenimi modeli. Na posamezne lastnosti plodnosti so statistično značilno vplivali leto, sezona, rejec, genotip svinje in merjasca, zaporedna prasiatve, poodstavitveni premor in dolžina predhodne laktacije. Podrobneje bomo predstavili le vpliv leta in rejca.

Vpliv leta

Leto je statistično značilno vplivalo na število živorojenih in mrtvorjenih ter na delež mrtvorjenih pujskov v gnezdu starih svinj, medtem ko razlik med leti za mere velikosti gnezda pri mladicah ni bilo, kar je verjetno posledica majhnega števila prasitev pri mladicah. Zelo veliko živorojenih, rojenih in odstavljenih pujskov na gnezdo v letih 1992 in 1993 kaže na izredno plodnost starih svinj populacije krškopoljski prašič v tem obdobju. To je bila lahko posledica vpisovanja posamezne prasiatve za nazaj ali pa boljše prilagojenosti pasme sicer sodobnim pasmam manj primernim razmeram. Vzrok bi bil lahko tudi v majhni velikosti populacije, nereprezentativnem vzorcu (izbrane le svinje boljših rejcev) ali pa je bila v tem obdobju to značilnost pasme. Število živorojenih pujskov starih svinj z leti niha in v povprečju dosega nad 10 živorojenih pujskov na gnezdo (slika 1). Pri starih

Slika 1. Ocenjene srednje vrednosti s standardnimi napakami (LSMEAN $\pm$ SEE) za število živorojenih, odstavljenih in mrtvorjenih pujskov v gnezdu starih svinj glede na leto uspešnega pripusta

Slika 2. Ocenjene srednje vrednosti s standardnimi napakami (LSMEAN $\pm$ SEE) za mere velikosti gnezda starih svinj glede na rejca

svinjah je bil okrog leta 2001 v gnezdu največji razkorak med rojenimi in živorojenimi pujski (slika 1), saj so bili v povprečju kar trije mrtvorajeni pujski na gnezdo, kar kaže na depresijo zaradi inbridinga oziroma zmanjšan vigor. Kar neverjeten pa je bil rezultat v letu 1996, ko v gnezduh praktično ni bilo mrtvorajenih pujskov. V zadnjih letih se število mrtvorajenih pujskov postopoma zmanjšuje. V gnezduh starih svinj je premalo odstavljenih pujskov, posebno malo je bilo odstavljenih pujskov okrog leta 2001. Možni vzrok bi bil isti kot pri živorojenih pujskih.

Svinja je sredi 19. stoletja (Jančar, 1869) prasila dvakrat letno od 6 do 12 in še več pujskov. Krškopoljske svinje so imele konec 19. stoletja od 10 do 12 seskov in so tudi skotile po toliko pujskov, mladice pa so skotile od 5 do 7 pujskov (Rohrman, 1899). Kot navaja neznan avtor v članku Priznanje črnopasastemu prašiču (1956), so krškopoljske svinje prvotno prasila enkrat, na polovici 20. stoletja pa dvakrat. Varl (1956) navaja povprečno od 9 do 11 rojenih pujskov v gnezdu in prasi tev dvakrat letno. Število izgub rojenih pujskov je neznan avtor leta 1956 primerjal med pasmami (Prašiči, 1956). Število izgub rojenih pujskov je bilo pri krškopoljskem prašiču 1,08 pujska na gnezdo, pri pasmi jorkšir in požlah tnenjeni pasmi večje, pri žlahtni pasmi pa manjše. V naši raziskavi smo ugotovili, da so imele krškopoljske svinje v posameznem letu med 11 in 12 rojenih, med 9 in 11 živorojenih pujskov na gnezdo oziroma med 7,0 in 8,5 odstavljenih pujskov na gnezdo.

V primerjavi z raziskavo, ki so jo opravili Ferjan in sod. (1968), je bilo v naši raziskavi povprečno število rojenih pujskov v populaciji krškopoljski prašič večje za 2,89 pujska, število odstavljenih pa za 2,76. V primerjavi z

raziskavo, ki so jo opravili Eiselt in sod. (1971), je plodnost svinj po letu 1991 nekoliko večja, in sicer za 1,00 rojenih pujskov, 2,23 živorojenih in 2,04 odstavljenih pujskov. Ferjan in sod. (1968) ter Eiselt in sod. (1971) so v prikazu rezultatov združili plodnost mladice in starih svinj, zato je primerjava nekoliko pristranska. V članku iz sredine 20. stoletja (Prašiči, 1956) je bilo zapisano število rojenih in odstavljenih pujskov krškopoljske pasme primerljivo s plodnostjo sodobnih pasem, vendar je bila plodnost krškopoljskega prašiča ugotovljena le na podlagi izjav rejcev in za manjše število plemenskih svinj.

Leto je vplivalo tudi na dolžine posameznih dob reprodukcijskega ciklusa: na brejost, laktacijo, interim obdobje, poodstavitveni premor, servis periodo in dobo med prasiatvama, na delež oprasenih od odbranih mladice ter na delež izločitev odbranih mladice. Delež izločenih od odbranih mladice je bil velik in je v letu 2004 dosegel 46,5 %. Predolge so bile dobe od odbire do prvega in uspešnega pripusta. Starost ob prvi prasiatvi je bila med 461,6 in 513,4 dni. Pri starih svinjah je bila predolga doba od prasiatve do izločitve ter tudi laktacija, ki se je v zadnjem obdobju še podaljšala (48 dni). Predolgo je bilo

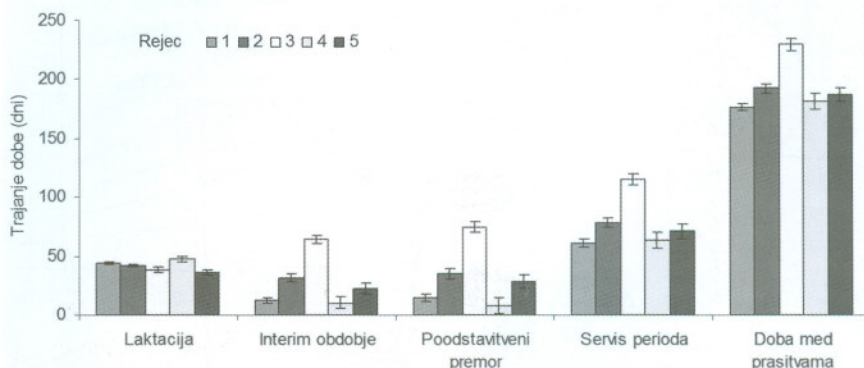
interim obdobje, še posebno v letih 2001-2004 (med 30,4 in 46,9 dni). V letih 2001 in 2004 je bila uspešnost oplojevanja slaba, dolga pa je bila tudi doba od pripusta do pregonitve. Servis periodo in doba med prasiatvama sta bili dolgi, še posebej predolgi pa v letih od 2001 do 2004.

Vpliv rejca

Rejec je statistično značilno vplival na število rojenih, odstavljenih, izgubljenih in izgub rojenih pujskov ter na delež izgubljenih in izgub rojenih pujskov starih svinj. Značilen je bil tudi vpliv rejca na dolžino brejosti, laktacije, interim obdobja, poodstavitvenega premora, servis periode in na trajanje dobe med prasiatvama.

Stare svinje rejca 1 so imele v proučevanem obdobju srednje število rojenih pujskov in največ odstavljenih ter manj izgubljenih pujskov v gnezduh starih svinj (slika 2). Svinje rejca 2 so imele najmanj rojenih in živorojenih pujskov, število odstavljenih pujskov pa se ni razlikovalo od svinj rejca 1. Svinje rejca 2 so imele najmanjše število mrtvorajenih, izgubljenih in izgub rojenih pujskov. Svinje rejca 3 so imele največ rojenih pujskov, velik del od tega mrtvorajenih, in veliko izgubljenih pujskov v gnezduh starih svinj. Svinje rejca 4 so imele 0,3 živorojene pujske manj od svinj rejca 3 in približno enako število izgubljenih in s tem najmanj odstavljenih pujskov. Razlike v skupini 5, ki jo predstavljajo rejci, ki so se z rejo krškopoljskih prašičev začeli ukvarjati po letu 2003, so se izravnale znotraj skupine. Sprememba zaporedja rejcev po številu živorojenih in odstavljenih pujskov kaže na to, da med rejci obstajajo razlike v uhlevitvi, krmljenju, vzreji plemenskega podmladka, vodenju reje in izvajanju rejskih opravil.

Razlika v dolžini laktacije starih svinj je med posameznimi rejci značilna (sli-

Slika 3. Ocenjene srednje vrednosti s standardnimi napakami (LSMEAN $\pm$ SEE) za mere reprodukcijskega ciklusa starih svinj glede na rejca

ka 3), a tudi pričakovana. Zelo velike razlike so v dolžini interim obdobja in poodstavitvenega premora. Interim obdobje svinj pri rejcu 3 za 6-krat presega dolžino tega obdobja na kmetiji rejca 4, podobno pri poodstavitvenem premoru za več kot 9-krat. Tako imajo svinje rejca 3 najdaljše obdobje med prاسitvama, svinje rejca 1 pa najkrajše.

V raziskavi smo ugotovili, da je do bistvenih razlik med svinjami po rejcih prihajalo v trajanju interim obdobja, poodstavitvenega premora, servis periode in v trajanju dobe med prاسitvama. Vzrok razlik je predvsem v dolžini interim obdobja, ki je bil bistveno daljši pri svinjah rejca 3 v primerjavi z ostalimi. Interim obdobje je povezano s kondicijo svinj ob odstavitvi (posredno s številom pujskov, trajanjem laktacije, krmljenjem pujskov in svinje v času laktacije) ter z uspešnim ugotavljanjem bukanja svinj. Uhlevitev in način krmljenja sta dejavnika, ki vplivata na uspešnost reprodukcije (English in sod., 1982). Rejec lahko s krmljenjem po odstavitvi vpliva na hormonalno aktivnost, pričetek bukanja, oploditveno sposobnost jajčec ter preživitveno sposobnost zarodkov. Tudi tehnologija uhlevitve in s tem dobro počutje živali vpliva na izraženost bukanja svinj. Ni vseeno, ali so svinje uhlevljene skupinsko ali posamično, ali lahko izvajajo vrsti specifično obnašanje ter kakšne so razmere in klima v hlevu.

Nekateri rejci v skupini 5 niso beležili vseh pripustov svinj v čredah, kjer imajo merjasca uhlevljenega skupaj s svinjami. Zato je dolžina interim obdobja v skupini 5 verjetno nekoliko precenjena. V tej skupini je bila lahko pristransko ugotovljena tudi dolžina brejosti. Nebeleženje pripusta ni povzročilo napake v izračunih trajanja laktacije, po-

odstavitvenega premora, servis periode in dobe med prاسitvama.

Plodnost svinj krškopoljske pasme je povezana tudi z načinom vzreje plemenskega podmladka. Novi rejci so nevešči pri vzreji plemenskih mladic, saj se pred tem večinoma niso ukvarjali s prašičerejo. V času vzreje ne stimulirajo spolne zrelosti mladic z ustreznim merjascem. Merjasca kupijo prepozno in je ob spolni zrelosti mladic še povsem premlad. Ko je merjasec sposoben pripusta, so pa mladike že pretežke. Vzrok za omenjeno težavo je preprečevanje parjenja v sorodstvu. Mladike, ki jih rejec kupi za plemo, so ob nakupu težke od 25-35 kg. Merjašček, ki je predlagan takemu rejcu s strani selekcijske službe, pa je šele rojen in zaščiten pred kastracijo. Novi rejec ga kupi kot tekača in vzreja sam, skupaj s plemenskimi mladicami. Zaradi skupne vzreje, ki je pogosta na manjših kmetijah, merjasec nima nagona za zaskok, hkrati pa ne stimulira bukanja pri mladicah v zadostni meri.

Primerjava s sodobnimi genotipi na kmetijah in farmah

Kadar primerjamo različne genotipe med seboj, jih lahko le, če uspemo odstraniti vpliv okolja. To pomeni, da opazujemo več genotipov v istih ali primerljivih pogojih. Kadar pa imamo zelo različne reje, pa moramo imeti v vsakem od teh načinov reje zastopane vse genotipe. Podobno lahko primerjamo in ovrednotimo tudi načine reje, če v njih redimo iste ali podobne genotipe. Tako lahko primerjamo med seboj farme in kmetije, ki imajo oboje v čredi pretežno svinje hibrida 12.

Primerjava rezultatov plodnosti krško-

poljskih svinj in svinj sodobnih genotipov s kmetij in farm je lahko sila nepravilna do krškopoljskih svinj. Kmetije, ki redijo krškopoljske svinje, so večinoma reje z zelo nizkim vložkom, kar nekaj med njimi je tudi ekoloških kmetij, med njimi so ostarele kmetije, dodatno pa so mnogi sedanji rejci krškopoljcev postali prašičereji šele pred kratkim. Pri primerjavi krškopoljske pasme s sodobnimi genotipi tako ne moremo odstraniti vpliva reje, ki je specifičen za krškopoljske reje in s tem tudi ne vemo, kolikšen je njegov prispevek. Zaradi prej opisanega lahko le domnevamo, da je v skupnem prej negativen kot pozitiven.

Prikazane primerjave v tabeli 1 tako niso čista primerjava genotipov in zaključki o razlikah med genotipi pristranski. Rezultati plodnosti so povzeti po Malovrh in sod. (2008) za krškopoljske svinje, po Kovač in sod. (2007a) za svinje s kmetij ter po Kovač in sod. (2007b) za svinje s farm.

Mladike krškopoljske pasme (tabela 1) so bile v letu 2006 ob prاسitvi (487,0 dni) bistveno starejše kot mladike sodobnih genotipov s kmetij (375,9 dni) in farm (355,3 dni). Gnezda pri krškopoljskih mladicah so manjša (7,69 živorojenih pujskov) v primerjavi s kmetijami (9,23 živorojenih pujskov) in farmami (10,40 živorojenih pujskov). Delež mrtvorojenih pujskov je pri krškopoljskih mladicah več kot dvakrat večji kot pri mladicah s farm.

Laktacija (preglednica 1) pri krškopoljskih svinjah (48,9 dni) traja dvakrat dalj kot na farmah (24,7 dni), kar je povsem posledica vodenja reje in ne vpliva genotipa, vpliva pa na plodnost svinj v naslednjem reprodukcijskem ciklusu. Poodstavitveni premor je pri krškopoljskih svinjah enako dolg kot pri svinjah sodobnih genotipov na kmetijah (21,9 dni in 21,8 dni), medtem ko je pri svinjah s farm bistveno krajši (10,0 dni). Daljša laktacija in poodstavitveni premor se odražata v daljši dobi med prاسitvama pri starih svinjah v krškopoljskih rejah (185,3 dni) v primerjavi s kmetijami (169,9 dni) in farmami 149,9 dni. V gnezdu starih svinj krškopoljske pasme je 10,07 živorojenih pujskov, pri starih svinjah s kmetij za tretjino pujska več in pri starih svinjah s farm več kot 1 pujska več. Delež mrtvorojenih pujskov pri krškopoljskih svinjah in svinjah sodobnih genotipov presega 7 %, na farmah pa je delež pod 5 %.

Zaradi neugodnega razmerja med prاسitvami mladic in starih svinj (33,5 % proti 66,5 %) je pri številu živorojenih pujskov na gnezdo pri svinjah skupaj v

Slika 4: Svinja s pujski

krškopoljskih rejah razlika med le-temi in kmetijami s svinjam sodobnih pasem (0,91) ter farmami večja (1,82), kot bi bila pri ugodnejšem razmerju. V krškopoljskih rejah so odstavili 7,65 pujskov na gnezdo pri svinjah skupaj, na kmetijah 8,95 in na farmah 9,72. Delež izgub je najmanjši na kmetijah s svinjami sodobnih genotipov (12,05 %), največji v krškopoljskih rejah (17,55 %).

Uspešnost reje plemenskih svinj se kaže v številu odstavljenih pujskov na svinjo na leto, kar je rejčev prihodek, in porabljenih krmnih dnevih na odstavljenega pujska, ki so stroški reje svinj za enega odstavljenega pujska. V krškopoljskih rejah so odstavili v povprečju vsega 10,6 pujskov na svinjo letno, na kmetijah s sodobnimi genotipi 17,0 ter na farmah 19,9 pujskov. Na odstavljenega pujska so rejci krškopoljskih svinj porabili 34,5 krmnih dni, na farmah pa z 18,4 krmnimi dnevi praktično pol manj. Cena krmnega dneva je v ekstenzivnih pogojih, v kakršnih redijo večino krškopoljskih svinj, verjetno precej nižja kot v intenzivni farmski reji in je tako je razlika v denarju nekoliko manjša, kot to kažejo krmni dnevi.

Prodaja tekačev krškopoljske pasme je precej sezonska in nekateri rejci so se temu prilagodili s sezonskimi priputi, kar pomeni, da z uravnavanjem reje hote podaljšujejo neproduktivne

faze pri svinjah in jim s tem nehoti slabšajo rezultate pri plodnosti. Da so krškopoljske svinje sposobne dosegati rezultate z nad 11 odstavljenimi pujski na gnezdo pri dveh prasitvah letno, dokazujejo posamezni rejci. Za pravo primerjavo med krškopoljsko pasmo in sodobnimi genotipi bi jih bilo potrebno preizkusiti pod enakimi pogoji.

ZAKLJUČEK

- V populaciji krškopoljcev je pomembna rast števila prasitev na leto pri mladiceh, skupnega števila plemenskih svinj ter večanje števila rejcev, ki se ukvarjajo z rejo te pasme. Večja populacija in številčnost rejcev pomeni večjo varnost in možnost za ohranitev pasme.

- Na posamezne lastnosti plodnosti so statistično značilno vplivali leto, sezona, rejec, genotip svinje in merjasca, zaporedna prasitev, poodstavitveni premor in dolžina predhodne laktacije.

- V primerjavi s svinjami sodobnih genotipov na kmetijah in farmah dosega reje svinj krškopoljske populacije slabše rezultate v velikosti gnezda, imajo daljše dobe reprodukcijskih ciklov in imajo slabšo gospodarnost prireje pujskov.

- K temu rezultatu v precejšnji meri prispevajo rejci sami. Žal njihovega

prispevka brez načrtnega preizkusa ne moremo iz vrednotiti in posledično ne moremo korektno iz vrednotiti tudi razlik med krškopoljskimi svinjami in svinjami sodobnih genotipov.

VIRI

Eiselt E., Ferjan J., Osterc S. 1971. Proučevanje reje, kvalitete in genetske konstitucije naših prašičerskih pasem. Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Raziskovalna postaja Rodica: 19 str.

Eiselt E., Ferjan J. 1972. Proizvodne značilnosti krškopoljskega prašiča. Znanost in praksa v živiloreji. III. Zbor prašičerejcev. Bled, 8. – 11. maj 1972, str. 855 – 862

English R.P., Smith J.W., Maclean A. 1982. The sow – improving her efficiency. Second edition. Suffolk, Farming press limited: 354 str.

Ferjan J. 1969. Uporabnost črno pasastega prašiča. Sodobno kmetijstvo, 2, 8: 475-478

Ferjan J., Urbas J., Ločniškar F. 1968. Proučevanje kombinacijskih sposobnosti za pitovne in klavne lastnosti pri gospodarskem križanju prašičev. Ljubljana, Kmetijski inštitut Slovenije, Zavod za živilorejo: 14 str.

Jančar F. 1869. Umni gospodar ali gospodarsko berilo. Ljubljana, Družba sv. Mohora: 100-201

Kovač M., Malovrh Š., Čop Sedminek D., Flisar T., Urnkar J., Božič A., Puhar J., Vahen S., Ule I., Kovačič K., Marušič M., Pavlin S. 2007a. Analiza plodnosti svinj na kmetijah za leto 2006. Domžale, Biotehniška fakulteta, Odd. za zootehniko: 41 str.

Kovač M., Malovrh Š., Čop Sedminek D., Flisar T., Urnkar J., Božič A., Puhar J., Vahen S., Ule I., Kovačič K., Marušič M., Pavlin S. 2007b. Analiza plodnosti svinj na farmah za leto 2006. Domžale, Biotehniška fakulteta, Odd. za zootehniko: 118 str.

Kovač M., Šalehar A. 1981. Mere plodnosti prašičev. I. Svinje (predlog). Sodobno kmetijstvo, 14, 11: 442-444

Linžner R. 1956. Krškopoljec – naš domači prašič. Naša vas, 5, 20: 469-470

Malovrh Š., Kastelic A., Šalehar A., Pavlin S. 2008. Krškopoljski prašič: poročilo za leto 2007. V: Ohranjanje biotske raznovrstnosti v slovenski živiloreji: poročilo za leto 2007, Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko: 234-246

Prašiči. 1956. Socialistično kmetijstvo, 1-3: 56-57

Priznanje črnopasastemu prašiču. 1956. Naša vas, 5, 7: 152-153

Proizvodnost plemenskih svinj v rejskih središčih Slovenije v letu 1956. Ljubljana 1957, 48 strani

Rohrman V. 1899. Prašičje plemo na Dolenjskem. Kmetovalec. Ilustrovan gospodarski list. Ljubljana, C. kr. kmetijska družba vojvodine kranjske, 16, 2: 9-11

SAS/STAT. 2001. The SAS System for Windows, Release 8.02. Cary, NC

Sušnik M. 1962. Beseda o krškopoljski pasasti svinji. Dolenjski list, 13, 50: 3

Varl P. 1956. Gospodarski pomen prašičereje za občino Št. Jernej. Diplomski naloga. Ljubljana, Biotehniška fakulteta: 38 str.

Preglednica 1. Primerjava rezultatov plodnosti v letu 2006 med krškopoljskimi rejami ter kmetijami in farmami s sodobnimi genotipi (povzeto po Malovrh in sod. 2008, Kovač in sod. 2007a, Kovač in sod., 2007b)

	Lastnost	Reje KP	Kmetije	Farme
Mladice	Št. prasitev	55	977	9733
	Starost ob prasitvi (dni)	487,0	375,9	355,3
	Št. rojenih pujskov	8,51	9,94	10,87
	Št. živorojenih pujskov	7,69	9,23	10,40
	Delež mrtvorj. puj. (%)	9,62	7,15	4,32
Stare svinje	Št. prasitev	109	4126	33754
	Doba med prasitvama (dni)	185,3	169,9	149,9
	Laktacija (dni)	48,9	32,9	24,7
	Poodstavitveni premor (dni)	21,9	21,8	10,0
	Št. rojenih pujskov	10,92	11,25	11,84
	Št. živorojenih pujskov	10,07	10,42	11,28
	Delež mrtvorj. puj. (%)	7,73	7,41	4,68
Skupaj	Št. prasitev	164	5180	43487
	Št. rojenih pujskov	10,11	10,99	11,62
	Št. živorojenih pujskov	9,27	10,18	11,09
	Delež mrtvorj. puj. (%)	8,26	7,36	4,60
	Št. odstavljenih pujskov	7,65	8,95	9,72
	Delež izgub (%)	17,55	12,05	12,36
	Št. gnezd/svinjo/leto	1,4	1,9	2,1
	KD na odstavljenega pujska	34,5	21,5	18,4
	Odstav. puj./svinj/leto	10,6	17,0	19,9

Reja prašičev
Strokovna revija